

***SPORA EVET
ŞİDDETE HAYIR***

K. Anıl AVGIN

© 2015 AKADEMİSYEN KİTABEVİ

Yayın Dağıtım ve Pazarlama A. Ş.

Halk sk. 5/A Yenişehir/ANKARA

Tel: 0312 431 16 33

www.akademisyen.com

Spora Evet Şiddete Hayır

Yazar: K. Anıl AVGIN

ISBN: 978-605-9942-47-8

DOI: 10.37609/akya.1716

Bu kitabın yayın hakkı AKADEMİSYEN KİTABEVİ'ne aittir. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereği herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarın ve yayıncısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz veya kopya anlamı taşıyabilecek hiçbir işlem yapılamaz. Yazıların içerikleri yazarı bağlamaktadır.

Dağıtım Adresi

Akademisyen Kitabevi

Halk sk. 5/A Yenişehir/ANKARA

Tel: 0312 431 16 33

www.akademisyen.com

Yayın Koordinatörü : Yasin DİLMEN
Mizanpaj : Emine KELLEÇİ
Kapak : Yusuf ÖZALP
Baskı : Sonçağ Matbaacılık

İÇİNDEKİLER

Önsöz v
Sunuş vii

BİRİNCİ BÖLÜM: SPOR VE ŞİDDET 1

1. Spor ve Şiddet	1
2. Sporda Şiddet, Fanatizm ve Holiganizm	2
3. Sporun Şiddete Dönüşmesi	6
4. Dünyada Sporda Yaşanan Şiddet Olayları	13
5. Türkiye’de Sporda Yaşanan Şiddet Olayları	18
6. Adana İlinde Yaşanan Şiddet Olayları	19
7. Taraftarı Olay Çıkarmaya Şiddete İten Belli Başlı Nedenler	20
8. Avrupa’da Sporda Şiddete Yönelik Yapılan Çalışmalar	22
9. Türkiye’de Sporda Şiddet ile İlgili 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanununun Taraftarları İlgilendiren Maddelerini İnceleyelim	24
10. Spor Alanlarında Şiddet Eyleminde Bulunan Taraftarların Yakalandıktan Sonra Yaşadığı Zorluklar	31
11. Sporda Şiddet Olayları Konusunda Yapılanlar ve Yapılması Gerekkenler	33
12. Sporda Şiddet Konusu İle İlgili Saucier’in Tespitlerini İnceleme	36

İKİNCİ BÖLÜM: ADANA İLİNDEKİ SPOR AKTÖRLERİNİN SPORDA ŞİDDET İLE İLGİLİ DÜŞÜNCE VE GÖRÜŞLERİ.....37

1.1. Psikoloji Bilimi Açısından Görüş ve Düşünceler	41
1.2. Sporda Şiddetin Kanun Bakımından Yeterliliğinin İncelenmesi	42
1.3. Spor Güvenliği Açısından Emniyet Görevlilerinin Görüş ve Düşünceleri	44
1.4. TFF Temsilcilerinin Görüş ve Düşünceleri	48

1.5. TBF Temsilcisinin Görüş ve Düşünceleri	52
1.6. Spor Basını Camiasının Görüş ve Düşünceleri	53
1.7. Teknik Direktör, Yönetici ve Futbolcuların Görüş ve Düşünceleri	59
1.8. Teknik Direktör, Yönetici ve Futbolcuların Görüş ve Düşüncelerinin Analizi	67
1.9. Adana Demirspor Tribün Lideri ve Taraftarların Görüş ve Düşünceleri	67
1.10. Adanaspor Tribün Lideri ve Taraftarların Görüş ve Düşünceleri	82
1.11. Adanaspor ve Adana Demirspor Tribün Liderlerinin ve Taraftarların Görüş ve Düşüncelerinin Analizi	94
2. Spor Müsabakalarındaki Gözlemlerim	98
Sonuç ve Öneriler	103
Ekler	123
Kaynakça	149

ÖNSÖZ

Hayat içinde tek tek meydana gelen değişimlere olay denir. Olgu ise, aynı türdeki olayları bir bütün içinde anlatmak için kullanılan bir kavramdır. Olgu, olaya göre, daha soyut ve geneldir. Belli bir zaman ve yer söz konusu değildir. Olayı olgudan ayıran en temel özellik ise, olayın başlangıç ve bitişinin belli olmasıdır. Şimdiye kadar yaşanmış olan şiddet olaylarının başlangıç ve bitişleri bellidir. Ancak bundan sonra yaşanacak sporda şiddet olaylarını bilememekteyiz. Bilinen bir gerçek vardır ki, şiddet olayları dünyada ve ülkemizde gittikçe artmakta ve artıkça da şiddet artık olgu olarak karşımıza çıkmaktadır ve bilimsel çalışmalara da konu olmaktadır.

Sosyal öğrenme modelinin öne sürdüğü gibi, saldırganlık ve şiddet, sonradan öğrenilebilen ve yönlendirilebilen nitelikler taşımaktadır. Bu gücü anlayabilen ebeveynler, yöneticiler, öğretmenler ve antrenörlere gençleri yönlendirme konusunda önemli görevler düşmektedir.

Sporun fiziksel, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişim üzerindeki olumlu etkisi olduğunu ortaya koyan birçok araştırma yapılmıştır ve yapılmaktadır. Özellikle sosyal gelişimin en yoğun yaşandığı, ergenlik döneminde çocukların sportif faaliyetlere yönlendirilip, olumlu davranışlar kazandırılması yaşamsal önem taşımaktadır. Sporun günümüzde dil, din, ırk ayrımı gözetmeksizin insanları bir araya getiren barışçıl evrensel olgu olduğu düşüncesi kabul görmektedir. Spora yüklenen bu barışçıl ve olumlu misyona karşın spor ortamlarında yaşanan özellikle futbol sahalarında ortaya çıkan şiddet olayları, sporun barışçıl algısına zarar vermektedir.

Sporda şiddeti meydana getiren birçok unsur vardır. Bu unsurları oluşturan; sportif karşılaşmanın özelliği, sporcular, hakemler, spor yöneticileri, taraftarlar, tribün liderleri, antrenörler, yazılı ve

görsel medya çalışanları gibi birçok spor aktörlerinin, sporda şiddeti anlamamız açısından rollerinin sorgulanması gereklidir.

Bu aktörlerden olan taraftarlar, antrenörler, yöneticiler ve sporla ilgili alanda çalışanlar ile yapılmış görüşmeleri içeren bu kitap çalışması, temel bilgilerin yanı sıra yerel bağlamda bize veri sağlamaktadır. Şiddeti önlemenin en önemli başlangıç noktası onu oluşturan unsurların hakkında veri sahibi olmamızdır. Bu eser, veri sağlaması açısından bu alana önemli katkı sunacaktır. Yoğun emek gerektiren bu kitabın ortaya çıkması, yazarın kişisel gayretleri ve emeği yanında kitabın içinde yer alan görüşmecilerin katkısı ile oluşmuştur. Katkı sunan herkese teşekkür ediyor, böylesine önemli olan bir konuda çalışma yaptığı için Anıl AVGIN'ı kutluyor, eserin tüm sporla ilgilenen herkese yararlı olmasını diliyorum ve Einstein'in bir sözünü anımsatmak istiyorum.

“Dünya, kötülük yapanlar değil, seyirci kalıp hiç bir şey yapmayanlar yüzünden tehlikeli bir yerdir.”

Doç. Dr. Pervin BİLİR

SUNUŞ

Sporda şiddet olayları uzun yıllardır süregelen ve çözüm bulunamayan büyük bir toplumsal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok bilimsel ve toplumsal çözüm yolları üretilse de, insanların spor müsabakaları üzerinden birbirlerine zarar vermeleri ve hatta ölümlerle sonuçlanan sorunlara yol açması bir türlü engellenememektedir. Bu çalışmada, insanda doğal bir eğilim olduğu kabul edilen saldırganlığın sporda şiddet eylemine dönüşmesinde rol oynayan fanatik davranışlarla ilişkisini, sporda şiddetin nedenleri ve ne gibi önlemler alınarak önenebileceği incelenmeye çalışılacaktır.

Adana ilinde sporda şiddet olaylarının yakın geçmişte yoğun şekilde yaşanması, bu ilimizin iki güzide ve köklü takımı olan Adanaspor ve Adana Demirspor taraftarlarıyla ilgili sporda şiddet konusunda herhangi bir araştırmanın yapılmamış olması, özellikle Adanaspor ve Adana Demirspor taraftarlarının spor alanlarında şiddet konusunda 6222 sayılı sporda şiddetin ve düzensizliğin önlenmesine dair kanunla ilgili ve kanuna muhalefet ederek ceza alan kişilerin yaşadıkları zorlukları anlamaları ve şiddet eğiliminde bulunmadan önce bir kez daha düşünmeleri ve bilgi sahibi olmaları isteğim, bu konuda bir çalışma yapmaya yöneltti.

Bu çalışmada, sporda şiddetin kaynakları ile sporda şiddeti açıklayan teoriler ortaya konulmuş ve sporda şiddetin önlenmesine yönelik taraftarlara yönelik eğitsel ve bilgilendirme, kurumsal, güncel yasal kurallar irdelenerek çözümler önerilmiştir.

Adanaspor ve Adana Demirspor Antrenörleri, Takımların İdari Yöneticileri, Adanaspor ve Adana Demirspor futbolcuları, Cumhuriyet Savcıları, Adana Spor Güvenliği Şube Müdürlüğü görevlisi, TFF görevlileri, Basın Mensupları, Psikolog ve şiddet eyleminde bulunmuş ve bulunmamış Adanaspor ve Adana De-

mirspor taraftarları ve Adana ilindeki diğer spor aktörleri ile birbir görüşme yapılarak hazırlanmıştır.

Konumuz sporda şiddet olunca, spor, şiddet ve fanatizmi açıklamak istiyorum. Ama öncelikle, sporla nasıl tanıştım, bundan bahsetmek istiyorum. Yıl 1985. İskenderun Mithat Paşa ilkokulu 5.sınıftayım. Okulda hentbol seçmeleri var, girdim ve kabul edildim. Okullar arası müsabakalar sonucu İskenderun birincisi olduk. İl şampiyonluğu için Antakya'ya gideceğiz. Annem, yakın geçmişte yaşanan siyasi olayların etkisi ile olsa gerek annelik içgüdüğü ile başıma bir şey gelmesinden korkarak beni göndermedi. Gidemediğim için çok üzülmuştüm. Takım arkadaşlarım gitti ve yenilerek geri döndüler. Hayatımda hiç unutamadığım enstantanelerden biridir bu olay. Bu olay sonrasında, Beş Temmuz Ortaokulunda, ortaokul hayatım başladı ve zamanla hentbole ilginde azalarak futbola kaydı. Kısa süren hentbol hayatım böylece bitmiş oldu. Aynı zamanda, çocukluğumun ve gençliğimin geçtiği Yenişehir mahallesinde bütün yaşlılarımla toplanıp taştan oluşturduğumuz kalelerle yaptığımız futbol maçlarını hatırlıyorum. O zamanlar şifreli kanallar yoktu. Açık kanaldan gündüz maçları olurdu. Maç biter bitmez sokağa çıkardık. O zaman ki aldığım zevki anlatamam. Saatlerce koşardık, kıpkırmızı olmuş yanaklarım, sırtım sıırılsıklam. Her seferinde eve geldiğimde annem çok kızardı. Yavaş yavaş sihri kapılıyordum futbolun. Lise bitene kadar sürdü sokak maçlarımız. Ben Anilo (lakabım), Sinan Eymur, gözlüklü olmasından lakabı gözlük Sinan, Turan (lakabı, Turaniko), Tayfun, Onur - Kerim Falay Mehmet - Sinan Sevinçli ve daha ismini sayamadığım diğerleri. 1980'li ve 1990'lı yılları dolu dolu yaşadık. Çok güzel bir çocukluk ve gençlik geçirdik, siyasetten uzak. Yaşım 15-16'ya geldiğinde bu arkadaşlarımla birlikte stadyuma maç izlemeye gitmeye başlamıştık. O dönem, İskenderunspor 2. Ligde mücadele ediyor ve şampiyonluğa oynuyordu.1. Lige yükseldiğinde, Fener, Cimbom, Kartal gelecek, 1. Lige yüksele-

ceğine kesin gözüyle bakıyorum. Bu düşünce bile beni heyecan içine sokuyor. O sıralarda, şu an hatırlayamadığım bir maçıma gidiyoruz. Bu maç kesin kazanmamız lazım. Maçın son anları oynanıyor. Bizim futbolcu ceza alanı içinde düşürülüyor, hakem beklediğimiz penaltıyı vermiyor. Bütün stadyum ayakta, seyirciler inanılmaz tepkiler veriyor, küfür ediyor, taşkınlık yapıyor, yerinde duramıyor. Bende bu sırada, maça elimde girmiş olduğum ve içinde bir miktar su kalan plastik şişeyi sahaya doğru fırlatıvermişim. Yanımdaki arkadaşlar birden bana dönüyor ve Anıl sen nasıl attın? diyor ve onlarda benim kadar inanmıyordu. Öyle ki, hiç küfür etmeyen, hayatında kavga etmeyen ben mi? yapmıştım bu hareketi. Ben ne attığımın bile farkına varamadan ben mi? diye sorduğumu hatırlıyorum. Neyse ki, su şişesi taç çizgisinin yanına düşmüş, sahanın içine düşüp birine denk gelmemişti. Karşı kapalı kısımda kamera ve fotoğraf çekimleri olurdu. Acaba beni çektiler mi? diye şüpheye düştüm. Bir şey olur mu? diye soruyorum arkadaşlara. Panikledim anlayacaksınız. Maç berabere bitti. Sonraki haftalar da da, 1. Lige çıkma şansını yakalayamadık. Ben bu olaydan sonra birkaç gün uyuyamadım. O yaşıma kadar hiç şiddet ortamında bulunmamış biri olarak bu hareketi neden yapmıştım. İlk ve son sporda şiddet hareketim oldu bu. Şimdi düşünüyorum da, bu hareketi yapma nedenim, insanın içinde bulunduğu ortam ve psikoloji, topluluğun insanı etkilemesi açıklanabilecek en doğru cevap sanırım.

KAYNAKÇA

1. Arıkan Y. (2013). *sporda şiddetin temelleri ve önlenmesi yönündeki stratejiler sempozyumu*, sporda şiddetin kökenleri, s.110.
2. Ayan S, (2006).C.Ü. İktisadi ve idari bilimler dergisi, *şiddet ve fanatizm*, Cilt 7, Sayı 2 s.191, 200, 206.
3. Bilir P, Dağ Y, Abdiş N, Sangün L, Bildircin, (2014). Ç. Ü. Beden eğitimi spor yüksek okulu, *sporda şiddetin önlenmesine yönelik Adana İli Uygulamaları*, s. 238, 239.
4. Çulcu M, (2013). *Sporda şiddetin temelleri ve önlenmesi yönündeki stratejiler sempozyumu*, s.20.
5. Foer F, (2012). *Futbol dünyayı nasıl açıklar*, ithaki yayınları, s. 94, 95, 96, 97, 98.
6. Fotogaleri.gazetevatan.com
7. Hasırcı S.(2014), www.ha-ber.com.*futbol maçı ve sporda şiddet*
8. Mustafaoğlu B.A. (2011),*spor ve şiddet*, İstanbul.
9. Saucier D. (2010).*Violence in sports - How does it affect our lives*. Erişim adresi: http://EzineArticles.com/?expert=Daniel_Saucier..
10. Spor.milliyet.com.tr (2011).
11. Türkmen M, Yıldız K, Zekioğlu A,(2013). *spor yönetimi ve bilgi teknolojileri dergisi*, issn:1306-4371 cilt:8 sayı:2.
12. Yetim, A. (2000). *Sosyoloji ve Spor* (1. Baskı). Ankara, Topkar Matbaacılık.
13. Yetim N, (2014).M.Ü, sosyal bilimler enstitüsü,*kadın araştırmaları tezsiz yüksek lisans programı, ders notları*.
14. Yılmaz M. (2013).Sporda şiddetin temelleri ve önlenmesi yönündeki stratejiler sempozyumu, *futbolda tribün şiddeti ve sebepleri*, s.31.
15. Ziyagil M. A, Bilir P, Çekin R, Temur C. Sayın, (2014).*Türkiye’de sporda saldırganlık, şiddet ve çözüm önerileri*, CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.
16. 6222 sayılı, Sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine dair kanun.